

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 83

Sobota, 19. oktobra 1935

Leto X

Karl Kautsky:

Svetovni mir in demokracija

Poleg Marxa najboljši teoretik socializma Karl Kautsky je nedavno objavil obširno aktualno razpravo o socialni demokraciji in vojni. Danes pričbujemo iz nje gorenje poglavje. Ur.

Mnogo socialistov rado trdi, da mora trajni svetovni mir kakor resnična demokracija ostati samo sen vse dotlej, dokler socializem ne spodrine kapitalizma. To zveni radikalno, v resnici je pa to prav slabotno stališče razen v glavah takih fantazistov, ki mislijo, da more popolni socializem zavladati na zemlji kar čez noč. Tako stališče odlaga resno delo za mir v nedogledno daljšino.

Kajti zgradnja socialističnega gospodarstva ni niti enostaven niti hiter proces. Diktatorska vlada se lahko vrže čez noč in nadomesti z demokratično vlado. Toda zgradba novega gospodarskega reda in načina je naporen, počasen proces; saj je tudi današnje gospodarstvo potrebovalo stoletja razvoja. Sam primer sovjetske Rusije potrjuje to.

Tako stališče, ki odlaga delo za mir v nedogledne čase, torej nikakor ne pomeni pobude, temveč ohrotenje v boju za ohranitev svetovnega miru.

Dandanes je na svetovnem miru zainteresiranih več ljudi kakor na socializmu. Za socializem se ogrevajo samo misleči mezdni delavci in pridružujoči se jim intelektualci, malomeščani in kmetje. Svetovni mir si pa vroče želé skoro vsi razredi, tudi kapitalisti, kolikor niso zainteresirani pri vojnih dobavah. Niti vsi militaristi niso danes za vojno. Vsakdo se boji sovražnega napada, zahteva obrambo pred njim, toda za očitno napadalno vojno se navdušujejo razen pešice brezvestnih zaslužkarskih politikov in hazarderjev samo še norci in zločinci. Kajti prestrašne so posledice, ki jih mora prinesiti vsaka večja vojna, ki ogroža ne samo posamezne razrede, temveč vse poedince v vojno zapletenega naroda brez ozira na razredne razlike.

Splošno razširjenje demokracije bi zato danes zadoščalo za zavarovanje svetovnega miru. Ni res, da ustvarja vojne samo kapitalistična konkurenca. Bilo je mnogo vojn, ki so jih vodile skregane dinastije in plemstvo, davno pred kapitalističnim gospodarstvom. Industrijski kapital je bil v neki dobi celo nasproten vojni. Ne doba svobodne konkurence, temveč pohlep po monopoliziranju trgov in izvorov surovin je napravil posamezne kapitalistične skupine bojevit, iz česar so poleg starih nastali novi vzroki vojn. Toda medtem so se kapitalisti naučili, da se internacionalno sporazumevajo o svojih monopolih. V demokratični državi, kjer so delovni razredi duhovno in politično samostojni, nima nobena tista sila, ki ima interes na vojni, tiste moči, da bi napravila vojno. Samo v nedemokratičnih državah se jim to lahko posreči.

Splošna demokracija pomeni splošni, trajni mir. Splošna demokracija zagotavlja svetovni mir in prav tako sigurno vodi v socializem tam, kjer živi številni, inteligentni in samostojno misleči proletariati. Demokracija je skupna korenika, iz katere drug poleg drugega in drug v drugega izvirata in rastejo tako svetovni mir kakor osvobodjenje in zadovoljenje delovnega človeštva — socializem.

Zunanja politika angleške delavske stranke

Zunanji politiki je posvetil svoj prvi veliki volivni govor novi vodja angleške delavske parlamentarne skupine s. Atlee. Izjavil je:

»Če bi bila pri nas na krmilu delavska vlada, ne bi nastal današnji položaj, da je ena članica Zveze narodov izvedla brutalen, imperialističen napad na drugo državo, ki je tudi članica Zveze narodov.

V letu 1931. je bila Zveza narodov močna radi brezpogojne podpore s strani naše države.

Kako je mogoče, da so tako omalovaževali današnjo angleško vlado, ki ima tako večino v parlamentu, da je mogel začeti igrati vodilno vlogo italijanski fašizem? To je postalo mogoče ne radi naše slabe oborožitve, temveč radi slabe politike te vladne večine. Ta vlada je izkazovala Zvezi narodov, paktu in kolektivni varnosti podporo samo na jeziku, v resnici je pa vodila imperialistično politiko. Nikdar ni resno poskušala, da bi razorožitveni konferenci pripomogla k uspehu; v železnih rezervi je ostala napram vsakega predlogu, ki je bil tam stavljen. Rezultat je bil ta, da so se opogumnili

vsi oboževalci nasilja: Japonska, Nemčija, Italija in manjši diktatorji. Zdaj šele, v zadnjem letu svojega vladanja, se je ta vlada zamislila v svoje početje. Toda to, kar je skozi več let grešila, je povzročilo, da bo mnogo težje, kakor bi bilo sicer, izpolniti nalogo, da zmagava pravo nad nasiljem. Tej mizerni vojni v Abesiniji je treba čim najhitreje napraviti konec.

Pravijo, da bomo imeli kmalu volitve. Ta vlada bo poskušala, da pod krinko pomoči Zvezi narodov pridobi deželo za to, da bo glasovala za velike oboroževalne izdatke. To politiko zastopa predvsem »Daily Mail«, glasilo lorda Rothermera, ki je velik prijatelj fašistov in nasprotnik sankcij! Delavska stranka vztraja pri svoji politiki, to je politiki splošne razorožitve in dejanskega uveljavljanja načel Zveze narodov. Vedno bo bdela nad tem, da se bo pakt Zveze narodov izvajal le zato, da se ukroti in zavrne v svoje meje napadalec, nikdar pa ne zato, da bi se ta pakt zlorabljal za tekmo v oboroževanju.

Tako bo delavska stranka brez dvoma osvojila simpatije večine angleškega naroda.

Delavski internacionali za sankcije

Informativno posvetovanje s protivojnimi organizacijami.

Socialistična delavska internacionala in mednarodna strokovna zveza sta se dne 13. t. m. posvetovali o vprašanju sankcij proti vojni. V svojem komunističnem odobravata obe internacionali, da je Društvo narodov obsodilo Italijo kot napadalno ter zagotavlja ženevski organizaciji vso podporo v najučinkovitejših ukrepih in sankcijah v kakršnikoli obliki. Zahtevata, da se sankcije takoj uporabljajo, ter izražata željo, da se Rim opozori, da z napadom ne bo nič več dosegel, kakor bi dosegel brez vojne. Obe mednarodni organizaciji nudita moč javnega mnenja mednarodnega delavstva in njih or-

ganizacij Društvu naroda na razpolago.

Izvršni odbor Socialistične delavske internacionale v svojem komunističnem povdarja še, da predlogu za sestanek z delegati komunistične stranke ne more ustreči, ker so se socialistične stranke Velike Britanije, Holandije, Švedije, Danske in Čehoslovaške izrekle proti. Pooblaščenca sta pa predsednik in glavni tajnik, da imata informativne konference z organizacijami, ki se bore proti vojni. Resolucija, ki jo je sprejel izvršni odbor ugotavlja, da navedene socialistične stranke ne namestijo pričetni skupne akcije s komunističnimi strankami.

Seja narodne skupščine in senata

Seji narodne skupščine predseduje starosta poslanec Stevan Jankovič. Po izvolitvi predsednika se seja zaključi. Na naslednji seji bo volitev skupščinskih odborov, od katerih ima vsak 21 članov, finančni pa 31. Pravijo, da bodo sedaj pričeli odbori delati na obljubljenih reformah in novi zakonodaji.

Kdo bo predsednik narodne skupščine?

Delovni klub večine predlaga ministra Komnenovića za predsednika narodne skupščine. Če bo Komnenović izvoljen, utegne postati minister socialne politike in narodnega zdravja minister dr. Mihael Krek, ki je sedaj minister brez resora.

Bolgarska vlada je v krizi Čudno zaveznitvo

Novo vlado bodo baje sestavili cankovisti in zemljoradniki. Zveni malo čudno. Saj so cankovisti umorili voditelja zemljoradnikov Stambolijskega.

Plebiscit v Grčiji

Vlada kraljevega namestnika Kondilisa je odredila obvezno glasovanje. Reakcija v razmahu.

Na seji dne 14. t. m. je grška vlada sklenila, da se vrši plebiscitno glasovanje o monarhiji dne 3. novembra in sicer je glasovanje obvezno za vse volilce.

Na isti seji je bila podaljšana vojaška služba na dve leti. Vojaška prisega kralju bo že 26. t. m., to je pred plebiscitom.

Ista seja vlade je sklenila najstrožje odredbe proti komunistični propagandi; krivci komunistične propagande pridejo pred vojaško sodišče.

S tem je grška republika ukinjena vsaj formalno. Vprašanje pa je še, jeli in koliko bo odpora proti novi politiki monarhistov.

»Mi moramo prepričati, da se na zemlji ustvari pekel. Naravni nagon človeka je, da najde raj že na tej zemlji.«

F. G. Fichte.

Iz vojne zagonetke v Afriki

Položaj na bojiščih

Italijani prodirajo polagoma zlasti v ogadenski pokrajini ter se pripravljajo na večjo bitko v okolici Hararja, ki ga bodo Abesinci branili. V severnem delu Abesinije Italijani v glavnem utrjujejo zavzete pozicije. Tam namerava abesinski poveljnik Ras Sejmun v bližini Aksuma napasti italijansko vojsko na desnem krilu, da s tem ovira prodiranje Italijanov proti jugu v smeri železnice in mosta Harrara. Če bi se Italijanom posrečilo to, bi abesinske armade z obeh strani prisilili, da se umaknejo daleč nazaj proti Addis-Abebi in gorovju.

Kako bo končala afriška pustolovščina

Francoski zunanji minister Laval še vedno posreduje med Italijo in Anglijo. Toda Anglija vztraja na zahtevah, ki javnosti niso znane, ter sankcijah, ki naj Italijo prisilijo, da sprejme angleške pogoje za mir. Anglija grozi celo, da se sploh ne bo smatrala več vezana na pakte Društva narodov, če ne bodo vse države članice izvajale sklenjenih sankcij proti Italiji.

Ta angleška odločnost, ki je tukaj, se ni pokazala še v nobenem mednarodnem ali vojnem sporu, ki smo jih imeli že več pred Društvom narodov.

Zdi se nam, da ima angleški član kar William Harst popolnoma prav, ko pravi med drugim, da bomo nekega dne razgrnili časopis in čitali, da je — sklenjen mir ter da dobi Anglija pol Abesinije, Italija pa pol, toda Italija slabšo polovico.

Senzacionalne vesti z bojišč, o pogajanjih, zahtevah itd. so vse nejasne, neenake, prava zagonetka. Nahajamo se res najbrže pred razočarajočim zaključkom afriške drame.

Društvo narodov proti Italiji

Sankcije štev. 1 in 2 sklenjene.

Odbor trinajstovice v Zenevi je sklenil in predložil Društvu narodov v prejem prvi dve vrsti sankcij proti Italiji, kot napadalni Abesinije. Sankcije št. 1. predvidevajo ustavev izvoza v Italijo vseh vrst orožja in surovin, ki bi jih mogla Italija uporabiti za vojno proti Abesiniji. Sankcija štev. 2 pa nalagajo prekinitve vseh denarnih in bančnih poslov s Italijo. Če te sankcije ne bodo učinkovale, bo Anglija zahtevala uporabo strožjih sankcij, (št. 3 blokado Italije, št. 4 oboroženo intervencijo). K izvajanju sankcij so pa nekatere države izjavile svoje pomisleke, zlasti one, ki so doslej imele največji izvoz v Italijo. Te države zahtevajo, naj jim velesile izgubo na izvoz v Italijo nadomeste na drug način.

Baje bi bili Italijani pripravljeni skleniti mir,

če jim Abesinci prepuste pokrajine Tigre, Harar in Ogaden. Abesinski cesar pa izjavlja, da se ne bo pogajal prej, dokler Italijani ne zapuste abesinskega ozemlja.

Gospodarska konferenca balkanskih držav

se bo na predlog Rumunije vršila decembra meseca v Bukaresti. Konferenca ima namen poenostaviti medsebojni in eksportni promet ter skleniti podlago za carinsko unijo balkanskih držav.

Novinarji in grafičarji

Objavljamo ta članek, ker smatramo za popolnoma pravilno, da se odnošajo med strokovnimi organizacijami diševnih in ročnih delavcev razčistijo. Tako razčiščenje more koristiti in enim i drugim. Op. ur.

V borbi grafičarjev za podaljšanje tarifne pogodbe med grafičnim delavstvom in tiskarniškimi podjetji v dravski banovini niso pokazali novinarji in ne njih organizacija nobene aktivnosti. Novinarji niso bili niti pasivni, marveč so prej odrekli moralno pomoč organizaciji grafičarjev, kakor da bi jo moralno podprli. Po našem mnenju so novinarji sodelavci grafičarjev, enako so mezdni nameščenci in je njih organizacija dolžna čuvati socialne interese članov. Novinarska organizacija ima napram sebi iste naloge, kakor grafičarska in ker sta to, recimo, dve »sorodni« in sodelujoči stroki, bi pričakovali, da bo novinarska organizacija nudila vsaj vso moralno pomoč grafičarjem. Borba se je namreč tikala, če že ne direktno pa vsaj indirektno tudi njihovih interesov. Mislim, da novinarji razumejo, da bi bil položaj novinarjev in grafičarjev mnogo sigurnejši, če bi se med seboj moralno podpirali.

Novinarji so se izgovarjali, kolikor smo mogli zvedeti iz raznih pogovorov, da je odpor tiskarnarjev opravičen v zmislu publiciranih izjav tiskarnarjev. Tak izgovor je pa jalov že sam na sebi, razen tega smo nasprotniške trditve v celoti ovrgli.

Sedaj pa vzemimo, da so imeli delodajalci prav. Kaj bi morala novinarska organizacija storiti tedaj?

Spor, izpor in stavka so bili tu.

Novinarska organizacija bi se morala postaviti na stališče »sodelavcev« grafičarjev ter porabiti vso silo, da se spor čimprej poravnava. To je bila njena minimalna naloga, če bi se bila zavedala svoje organizacijske dolžnosti, ker se nobena nameščenska organizacija v boju delavcev ne sme postavljati na stališče podjetnikov, če ti hočejo poslabšati socialni položaj delavstva, v tem primeru takorekoč njih sodelavcev.

Tega pa novinarska organizacija ni storila, prav tako ne, kakor organizacija faktorjev, ki je izdajala celo sovražne izjave napram organizaciji grafičarjev.

Iz tega dejstva sledi, da organizacija novinarjev in organizacija tiskarniških faktorjev ne umeta in ne znata čuvati niti svojih najvitalnejših interesov, v tem primeru trdnosti svojega socialnega položaja, ki bi bil mnogo sigurnejši, če bi delodajalci videli, da imajo pred seboj grafičarje, faktorje in novinarje ter da morajo računati z vsemi. Tega faktorji in novinarji ne umejo, zato postaja tudi njih socialni položaj labilnejši s tem, da predvsem novinarjem že obetajo — znižanje plač — menda v zahvalo za to, da so bili — vsaj mnogi izmed njih — v sporu med grafičarji in delodajalci, lojalno na strani tiskarnarjev. M.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stor! takoj svojo dolžnost!

B. Traven, Bombaž

I. Knjiga

Prevala Talpa 23

Ko pa sem sedel kasneje pri ognju in zmeraj iznova premišljeval, kaj je neki povzročilo tako čuden šum, me je obšla nenadoma prav čudna misel: V hiši se je moral kdo obesiti, in sicer ne pred kratkim; medtem je vrv preperela ali pa je vrat pregnil, in ko sem udaril po steni, se je truplo streslo, vrv pretrgala in mrlič je padel na tla. Tudi šum je bil tak, akor bi se zgrudilo človeško telo in bi udarila ob tla glava.

Toda ta misel je bila vendar smešna. Iz nje vsak spozna, kam popelje človeka domišljija, če se sam ne prepriča, kaj je res. Tako se izpremeni drevesno deblo ponoči v roparja, ki oprezuje na žrtev. V tropskih deželah se sploh skoro nikoli nihče ne obesi, vsaj jaz nisem nikoli kaj takega slišal. Tu niso dnevi za tako reč dovolj mračni. In če bi kdo kaj takega tudi napravil, bi šel v grmičevje, kjer bi se po treh dneh kvečjemu samo še po zaponki na pasu spoznalo, da se je obesil možki.

Kadarkoli sem šel po vodo, nikoli nisem stopil v hišo in sem se celo izogibal, da bi poiskal

Rudarji rote in svare

Resolucija trboveljske konference.

Medstrokovni odbor za rudarje je sklenil na svoji seji dne 12. oktobra 1935, da pošlje ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja, predsedstvu vlade, ministrstvu notranjih del, ministrstvu saobračaja ter ministrstvu za šume in rude to-le

resolucijo:

Zastopniki rudarskih strokovnih organizacij in zaupniki II. skupine rudarske zadrage iz Dravske banovine so na svojem zborovanju, ki se je vršilo dne 12. oktobra 1935 v Trbovljah

z žalostjo ugotovili:

Da se v kljub obupnim razmeram, ki vladajo v revirjih njihovega področja, ni posrečilo preprečiti ponovnega znižanja državnih naročil v rudnikih tega področja.

Da so ostali tudi vsi ponovni poskusi za zaposlitev rudarjev iz teh revirjev na jugu države brez uspeha.

Pri tem položaju so sklenili zaupniki opozoriti poslednjič na dejstvo, da se bodo prihodnjo spomlad že dosedaj obupne razmere v revirjih njihovega področja predvidoma tako poslabšale, da bodo ogrožena življenja in eksistence.

Ako se ne bo ukrenilo od strani države ničesar za ponovno zaposlitev ali pa vsaj za res učinkovito podpiranje brezposelnih rudarjev, se ne bo smel nihče čuditi, če ti rudarji končno ne bodo nikogar več poslušali, temveč se bodo pustili voditi edino še od čuvstev obupa in panike.

Po sklepu konference rudarskih zaupnikov:

Medstrokovni odbor za rudarje:

Franc Pliberšek, l. r. Jurij Arh, l. r.
Filip Križnik, l. r. Vekoslav Bučar, l. r.
Filip Uratnik, l. r. Fr. Volčanšek, l. r.

Velika rudarska stavka v Angliji

Nad 9000 rudarjev ne gre iz rogov.

Angleški rudarji so se uprli podjetnikom, ker hočejo zaposlovati neorganizirane rudarje. V Newportu v Južnem Walesu vztraja 9000 rudarjev v jami že četrty dan brez luči. Verjetno je, da se razširi stavka na vse premo-

govno ozemlje Južnega Walesa, ker se pridružujejo ostali rovi. S simpatijsko stavko groze tudi železničarji.

V ostalih premogovnikih vrše zaenkrat rudarji samo še pasivni odpor.

Mednarodni zadružni kongres v Pragi

za svetovni mir

V nedeljo 13. in ponedeljek 14. oktobra je zborovala v praški občinski posvetovalnici centralna uprava mednarodne zadružne zveze. Organizacija šteje nad 100 milijonov članov v 40 deželah.

Centralna uprava, zborujoča ob 40-letnici ustanovitve alijance, izjavlja spričo grozeče vojne nevarnosti:

1. Svoje neomajno prepričanje, da je mir temeljni pogoj pravega napredka civilizacije in mednarodnega sporazuma, ki temelji na zaupanju in spoštovanju narodov med seboj.

2. Da je uresničenje tega ideala bilo eden glavnih namenov našega sistema gospodarskega sodelovanja ter odločilna gonilna sila za ustanovitev naše zveze.

3. Da moramo stremeti za cilji kooperacije neglede na meje ali barvo, pleme ali verstvo.

4. Da morajo, ker so sredstva za varnost svetovnega miru v našem kooperativnem sistemu, ki sloni na enakopravnem združenju, v sedanji krizi zadrugarji svojo solidarnost s svetovno organizacijo narodov v svrhu ohranitve miru odločno izpričati.

Alijanca poziva zaradi tega priključene organizacije v vseh deželah, da podpro Društvo narodov, porabijo ves svoj vpliv in podpre napore v ta namen, da se okrepi kolektivna varnost in splošni mir.

V ogledalu

Zakaj pa jih nimamo in ne bomo imeli?

Na to vprašanje nam je »Večernik« te dni odgovoril kar v imenu JNS in JRZ. JRZ ga bržčas v to ni pooblastila, ampak »Večernik« lbo že vedel, zakaj se je treba vladni stranki priklopiti! — Odgovor, ki ga navedla, pa nikakor ne drži. Pravi namreč: Samouprav ni zaradi tega, ker jih neke ne marajo. Napovedovali so te samouprave gospodje Srskič, Marinkovič, Uzunovič itd., ko so jih pa hoteli zares uvesti, so šli. Zato jih ni. Ker se pa tam, kjer jih ne marajo tudi sedaj, ko vlada JRZ, ni nič spremenilo, jih tudi ne bo. Če bi jih pa vključili tej zavesti JRZ vendarle hotela uresničiti — bo šla. So pač med nebom in zemljo tudi še stvari, o katerih se modrosti »Delavske Politike« ne sanja...» — Tako torej odgovor. Za glasilo bivše vsegamočnega JNS, ki je vsa dolga leta pripovedovala, da so nastale nove razmere, stare pa se ne smejo nikoli več povrniti, to priznanje ni baš lažskavo! JNS je torej smela samo terorizirati narod, ni pa bila v stanju odpraviti tistega — tam, ki ne mara samouprav. Sedaj skuša v to blamažo pritegniti še novo porajajočo se močeno stranko JRZ. Mi pa ne verjamemo, da bi bili naši klerikalci, ki so očetje slovenske avtonomije, pozabili na svojega otroka. Še vedno upamo, da bodo dali Sloveniji, ako že ne »avtonomijo«, vsaj samoupravo, ki jo zahtevamo tudi socialisti. Ako se naše upanje uresniči, bo glasilo pohorcev (»Večernik«) doživelo novo blamažo. Menimo, da bi bilo zato bolje, da bi ne govorilo v imenu JRZ, seveda, ako si ni za to poskrbelo potrebnega pooblastila. Radi pa priznamo, da nismo mislili, da je brezmejna demagoģija in varanje ljudstva začetek in konec vse modrosti naših nasprotnikov, ki so bili glavna opora prejšnjim režimom. V tem oziru smo bili res — premalo modri, po pojasnilu »Večernika« pa bodo sedaj modrosti deležni tudi tisti, ki so doslej verjeli onim, katere je »Večernik« zagovarjal.

Gospodje so se požurili

Prijava Jugoslovanske radikalne zajednice.

Aca Stanojević je prijavil notranjemu ministru ustanovitev nove državne stranke Jugoslovanske radikalne zajednice. Nova stranka ima svoja poverjenstva, ki je določa zakon v več kot 250 srezih. Vseh srezov v državi je 343. S tem je nova stranka ustanovljena.

Doma in po svetu

Z vladne seje dne 15. t. m. Predsednik je poročal o zunanji politiki in zadevah, ki so v zvezi z vojno v Afriki. Vlada namerava predložiti v odobritev narodnemu predstavništvu zakon o gospodarskih zadrugah, trgovinski zakon, pomorskotrgovski zakon, zakon o prekrških, zakon o zastavah, čekovni zakon, menični zakon in zakon o ustanavljanju pedagoških ustanov.

Društvene in plemenske zastave zopet dovoljene. V sredo je imel ministrski svet sejo, na kateri je poleg drugih bil sprejet tudi zakon o zastavah: po informacijah, ki jih je dal minister dr. Krek »Slovenec«, bo po novem zakonu dovoljeno izvešati poleg državne, tudi srbske, hrvaške in slovenske zastave, dalje cerkvene in mestne in razne društvene zastave. Na javnih poslopih se bodo izvešale državne zastave na prvem mestu, pri raznih drugih svečanostih pa se bodo smele nositi in izvešati tudi vse druge pokrajinske in društvene zastave. Po tem sodeč, ne bo moglo biti več nobenih zaprek, da tudi delavska društva nastopajo pri svojih svečanostih s svojimi društvenimi zastavami.

Radikalni in Slovenci. »Jutro« priporoča po Lazici Markoviću, da se je radikalna stranka najhitreje organizirala v Sloveniji, dočim ima drugod hude težave. Radikalna stranka se je ustanovila in se organizira popolnoma po vzoru JNS. Tudi JNS se je v Sloveniji najhitreje organizirala, ker Slovenci imajo gibčne hrbtenice in jim hinarščina ni tuja. Koliko je pa resnično pomenila taka »organizacija«, smo videli in isto bomo ob prvem kritičnem trenutku doživeli pri radikalni »stranki«. Smešna pa je trditev, da so se v radikalno stranko prijavili vsi pristaši SLS in celo — številni socialisti. Saj je znano, da je formiranje te stranke samo poglabilo že dolgo obstoječi razkol med pristaši nekdanje SLS; kar se pa tiče številnih socialistov, naj gospodje radikali povedo eno samo ime.

Predsednik Državnega sveta je postal dosedanji državni svetnik dr. Štefan Sagadin.

Deputacija monopolskih delavcev se je pod vodstvom tajnika Delavske zbornice v Beogradu s. Belića zglasila pri generalnem direktorju državnih monopolov radi novega pravilnika in ureditve vprašanja pokojnin. Če bo obljuba držala, bo vse urejeno kot delavci žele.

Vajenci so jim samo »v škodo«. V splitski Obrtni zbornici se je vršil sešestanek »gospodarskih« predstavnikov zaradi izdelave predloga o minimiranju

razpoko in skozi njo pogledal v notranjost. Tajinstvenost, ki je nisem poznal, mi je bolj prijala kakor prozaična gotovost.

Toda kadar sem zvečer posedal pri ognju ali kadar sem ponoči bedel, se moje misli niso ukvarjale z nečim drugim kakor z vprašanjem, kaj bi neki utegnili biti v hiši.

V petek sem šel k mr. Shineju in ga vprašal, ali mu je menažer poslal že kako obvestilo zame. Mr. Shine že ves teden ni bil v Stovu in tudi naslednji teden ni nameraval tja. Ker je bil v ponedeljek zadnji termin, ko bi moral oditi na dopust oni vrtalec, ki bi ga naj jaz nadomeščal, sem sklenil, v nedeljo zjutraj sam stopiti tja ter povprašati kako in kaj; s sabo bi vzel seveda vse svoje stvari. Če bi bilo tam kako obvestilo, bi bil že v nedeljo opoldne, torej pravočasno, na petrolejskem polju. Če bi pa ne bilo obvestila, potem bi vedel, da vrtalec ali ni šel na dopust ali pa se je kako drugače preokrenilo. Potem bi šel naravnost na postajo in bi odpotoval v Guatemala, kakor sem imel v načrtu.

V soboto zjutraj sem šel po vodo, da bi si skuhal kavo. Ko sem bil na povratku že mimo hiše, sem se spomnil, da bi bilo končno vendarle dobro pogledati vanjo; če bi namreč tega ne sto-

ril, potem bi mi misel na hišo v naslednjih petih do šestih mesecih ne dala miru. Tako bi zamudil priložnost, ki bi se nikoli več ne povrnila.

Splezal sem po klinih lestve navzgor, sunil v vrata, ki so tu samo stisnjena med podboje, in stopil v sobo, v edino sobo, ki jo je hiša imela.

Ob desni steni sem zagledal velik zavoj, ki je ležal na tleh. Nisem pa mogel takoj spoznati, kaj bi bilo, kajti sonce še ni vzšlo.

Stopil sem bliže. Bil je možki. Mrtev!

Bil je Gonzalo.

Gonzalo je bil umorjen.

Umorjen!

Njegova razcapana srajca je bila črna od krvi. Kepa bombaža, ki jo je držal zmečkan v desnici, je bila prav tako prepojena s krvjo.

Imel je zbodljaj v pljuča in še nekaj zbodljajev v prsa, v desno rame in v levo laketo.

Telo ni zgnilo, nego se je posušilo.

Sedel je na tleh in je slonel ob steno; ko sem udaril po steni, je padlo telo v stran, glava pa je udarila ob tla.

Preiskal sem mu žepe. Našel sem v njih pet pez in 85 centavov. Moral bi pa imeti najmanj pet in dvajset do trideset pez.

Torej zaradi denarja.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Vaja v letalskem napadu v Ljubljani. Danes se vrši v Ljubljani vaja v zračnem napadu na Ljubljano. Ena vaja se bo vršila podnevi, ena ponoči. Strelji in sirene bodo napovedale pričetek, zvonjenje pa konec vaj. Občinstvo se opozarja na navodila, ki so izdana ter zahtevajo zlasti, da se vsakdo

skriva v hiše ali pokrite prostore. Okna po hišah morajo biti zaprta kakor tudi trgovine in javni lokali, v katerih ostanejo gosti, stranke in uslužbenci do konca vaj itd. — Kdor ne bi upošteval navodil, bo kaznovan z globo ali zaporom.

Maribor

Znižanje prejemkov občinskih uslužbencev

Dne 17. oktobra se je vršila seja mariborskega občinskega sveta. Na dnevnem redu je bil predlog o znižanju plač mestnim uslužbencem. To vprašanje se je obravnavalo že v finančnem odseku, ki je po prizadevanju obč. svet. s. Grčarja prvotno nameravano redukcijo omilil od 10 na 5 odstotkov. V javni seji je nastopil obč. svet. Petjejan proti vsakemu znižanju plač. Povdaril je, da je mestna občina avtonomna in da ji za to ni treba slediti zgledu države. Proti znižanju so glasovali Petjejan, Grčar in Ošlak.

Za mladinskega predstojnika v V. okraju je bil imenovan učitelj na meščanski šoli g. Španger.

Občina je nadalje sklenila prodati hišo, ki jo je zgradila iz materiala podrt

Važno zborovanje krojaških pomočnikov in pomočnic. V nedeljo, dne 20. oktobra ob 9. uri dopoldne se bo vršilo v Delavski zbornici, II. nadst. važno zborovanje vseh krojaških pomočnikov in pomočnic. Dnevni red je važen! Udeležba mora biti številna!

V torek zvečer plenum zaupnikov! Strokovna komisija v Mariboru obvešča vse organizacijske funkcije in obratne zaupnike, da se bo vršilo v torek, dne 22. oktobra ob pol 20. uri v Delavski zbornici zborovanje zaupnikov. Vsled važnosti dnevnega reda je udeležba obvezna.

Dvorano v mariborskem gradu, ki je prej bil v njej »Grajski kino«, namerava občinska uprava preurediti v sejno dvorano mestnega sveta. Ostali prostori v prvem nadstropju bi se naj dali v najem muzejskemu društvu za zbirko predmetov mariborske zgodovine. Društvom, ki imajo te prostore v najemu, se bo najemnina odpovedala. Prilicne lokale še nadalje obdrže razni trgovci. Vojalni trakt, takozvano mariborsko bastijo pa predlagajo nekateri podreti. Temu se bo banska uprava na podlagi odredbe o čuvanju spomenikov gotovo uprla. Umestno pa bi bilo, da bi tudi banovina kaj prispevala za vzdrževanje histrijskih spomenikov.

Upokojitev. Na zadnji seji mestnega sveta je bil upokojen višji mestni vet. svet. H. Hinterlechner.

Kranj

Obrtništvo v eri napredka. Letošnja obrtna razstava se je dobro obnesla. Obisk je bil gotovo boljši, kakor so ga prireditelji sami pričakovali. Dejstvo je, da kranjski meščani v pretežni večini še ne občutijo denarne stiske. Poleg pa je razstavo posejlo veliko število delavstva. Po razstavljenih predmetih se lahko trdi, da kranjski obrtniki po kvaliteti izdelkov ne zaostajajo za obrtniki modernih mest. Toda opaziti je bilo, da razni tapcirani izdelki kakor boljše sobne in kuhinjske oprave nižjega sloja toliko ne zanimajo, ker so taki izdelki danes v resnici »luksuz«, ki si ga delovno ljudstvo ne more privoščiti. Veliko zanimanje pa je bilo nasprotno za posteljne mreže, katere je imel razstavljen g. Dolenc Ciril, obrtnik za strojno in žično pletenje; zlasti ker je njegov izdelek že poznan kot boljši in cenejši od onih, ki so navadno na prodaj. Največ zanimanja je vzbudila razstava OUDZ, ki je bila res nekaj posebnega. Saj je podala pravo sliko zdravstvenega in socialnega stanja našega delavstva. Vsakdo se je lahko prepričal, kako potrebno je delavsko socialno zavarovanje. Prav razstava OUDZ je privabila veliko število udeležencev.

Lačni so se na razstavi lahko nasitili — za denar seveda, ker so na razstavišči postavili paviljone mesarji, peki, slaščičarji in mlekarja Gorenjske mlekarne zadruge. Med peki je telmoval s svojimi izdelki g. Mausser. Slaščičar g. Mohor Anton pa je naravnost po reklamnih cenah nudil svoje slaščice; da je kvaliteta njegovih izdelkov res dobra, je pokazal naval konzumentov. Na splošno rečeno, so obrtniki dosegli z razstavo velik uspeh, če že ne materijalen, pa vsaj moralen. Pokazali so, kaj znajo, žal, da so pa ti obrtniki (z malo izjemo) delavstvu nenaklonjeni. Če ima kdo na uspehu razstave svoj delež, potem gotovo obrtniški pomočniki. Najlepše priznanje tem pomočnikom bi bilo, ako bi prejeli dovoljno mezd, pa jo ne. Ni logično, ako obrtništvo tarna o krizi, vali pa bremena na ramena pomočnikov s tem, da jim še vedno znižuje plače. Obrtniki tudi ne kažejo nobenih simpatij za borbo tovarniškega delavstva proti kapitalizmu; zato so tudi obrtniki krivi, ako delavstvo mora kupovati ceneje industrijske izdelke pri Bati, Tivariju itd. Večina obrtnikov je klerikalno in »nacionalno« usmerjenih. Delavski časopis jim je z malo izjemo nepoznan, če ravno je obrtnik — samostojen delavec in nič več. Obrtniki gredo sami po poti tovarniškega delavstva in postajajo proletarij. Marsikateri se zgrozi ob tej misli, ali resnica je.

Clanski izobraževalni tečaj. Tuškajšnja podružnica SDSZJ bo priredila izobraževalni tečaj, ki se bo vršil v zimski sezoni, pred

Turkove hiše Josipu Mastenu za Din 90.000. (To je prva odprodaja mestnih stanovanjskih zgradb, kar gotovo ni v skladu z načeli socialne politike. Je pa ta posel začela že prejšnja občinska uprava).

Radi previsokih najemnin v zasebnih zgradbah mestne občine je interpeliral župana obč. svet. s. Petjejan in zahteval, da se znižajo. Župan je odgovoril, da so najemnine v občinskih zgradbah za 30 do 40 odst. nižje kot v privatnih zgradbah in da je zato treba to vprašanje previdno reševati. (Dejstvo je, da ima občina od zasilnih zgradb dobiček).

Obč. s. Ošlak pa je interpeliral župana v zadevi nekega honorarja, da se zavrnejo govornice, ki so razširjene po mestu. Župan je izjavil, da so take govornice neresnične.

Prijave dohodkov od zgradb za odmero zgradarine za leto 1936 je treba vložiti do 14. novembra 1935.

Ker je Drava močno narasla, se drugi betonski opornik pod mostom na mariborski otok ne more dogotoviti to jesen. Z delom se bo nadaljevalo spomladi.

V Cirknici, med Pesnico in St. Iljem, se je otvorila nova dvorazredna ljudska šola, ki je zaenkrat nameščena še v zasebni hiši.

Plačilo za delo. Žagar Jože Rus je z mozem obdelal svojega pomočnika Alojzija Strameca, ker mu baže ni hotel izročiti nekega denarja, ki ga je prejel kot plačilo za žaganje drv. Stramec leži težko poškodovan v bolnici, Rus sedi v preiskovalnem zaporu.

Mariborsko gledališče: Sobota, dne 19. t. m. ob 20. uri: **Tartuffe** Ab. C. — Nedelja, dne 20. t. m. ob 20. uri: Izdaja pri Novari. — Torek, dne 22. t. m. ob 20. uri: **Medvedji ples.** Premiera.

Prihodnja premijera bo v najkrajšem času. To je češkega pisatelja Wernerja komedija »Medvedji ples«, prav učinkovit, z velikim poznavanjem odrske tehnike pisan komad, ki bo zelo zabaval. Režira J. Kovič, nastopi ves dramski ansambel.

»Priatelj Prirode«, Maribor. V nedeljo, dne 20. oktobra izlet na Mrzlico. Odhod ob 5.12 uri do Trbovelj. Vozna cena Din 31.—.

vidoma vsak četrtek od pol 20. do pol 22. ure v dvorani restavracije Semen. Otvoritev tečaja je bila v četrtek. V tečaju se bo obravnavala delavska zakonodaja. Člani naj po možnosti vsi prihajajo k predavanjem. Kdor ni član SDSZJ ali sorodne organizacije, nima vstopa.

Trbovlje

Kaj je z odtegljaji za rudniški konzum?

Na konferencah, ki so se vršile zadnji čas po revirjih TPD, je delavstvo stavilo tudi te-le zahteve:

1. Delavstvu, ki ima dolgove v rudniških konzumih, se naj dovoli za časa trajanja rudarske krize moratorij. Ta moratorij naj traja tako dolgo, dokler ne bo delavstvo normalno zaposleno 24 delavnikov mesečno. Ta moratorij naj velja za vse rudnike TPD in za vse prizadeto delavstvo;

2. delavstvu se naj izplača pri vsaki plačilni periodi ves njegov zaslužek na roko. Izvzeti so samo zakoniti odtegljaji za zavarovanje itd. Z istim zaslužkom lahko delavec potem samostojno plačuje nabavljena sredstva za preživljanje v rudniških konzumih. Ti rudniški konzumi pa morajo nuditi vse potrebščine po nabavnih cenah;

3. vsem onim delavcem, ki imajo dolgove v rudniškem konzumu, naredijo pa 23 delavnikov mesečno, se naj odteguje na stari dolg 5 odst. od mezde, ostala mezda se pa izplačuje v celoti na roko. Delavcem, ki pa ne naredijo 23 delavnikov mesečno, naj se dovoli moratorij in izplačuje ves pripadajoči zaslužek na roko;

Po kolektivni pogodbi bi morala TPD izplačati rudarjem, ki jemljejo življenjske potrebščine v rudniških konzumih, vsaj 20 odst. zaslužka v gotovini na roko. Pred letom dni pa je samovoljno znižala te odstotke od 20 na 10. S tem je kršila točko 14 kolektivne pogodbe z dne 27. julija 1931. Ker jemljejo rudarji v rudniškem konzumu poleg živil tudi manufakturno blago, za katero morajo dobiti še poseben kredit, v mnogih slučajih delavec sploh ne sprejme nobenega denarja na roko. V rudniku Kovečevje se je leta in leta tako postopalo.

Ker delavec ni prejel denarja na roko, si ni mogel nabaviti niti najpotrebnejše karabi za življenje, rudniški konzum pa ne prodaja, t. j. mleko, meso, tobak itd. Tako kroži delavski zaslužek iz rudniške blagajne v blagajno rudniškega konzuma in od tod nabavitelem. Če bi bil stavljen v promet nov denar, bi ga marsikateri jugoslovanski rudar ne poznal. Zgornje zahteve se tičejo vseh rudniških konzumov, ki so last TPD in rudnika v Krmelju, last Jakil d. d.

Sporočam cenjenemu občinstvu, da sem otvoril krojaško delavnico za gospode in

dame v hiši svojega brata Rovšnika Ivana, čevlarskega mojstra. Za obisk in solidno postrežbo se priporoča **Rovšnik Jože, krojaški mojster.**

Kamnik

Kovinarska podružnica je začela zopet s rednim poslovanjem. Podružnični odbor se je prenovil in ga tvorijo ti-le ss.: Predsednik Jurij Lenič, tajnik Filip Novak, blagajnik Perper Franc; odborniki: Leskovec Franc in Zadnik Jože; kontrola: Bergant Lojze in Repolusk Jože. Temelji organizacije so čvrsti in število članstva narašča. Za v nedeljo, dne 20. oktobra je sklicana **konferenca kovinarjev.** Konferenca se bo vršila ob 9. uri dopoldne v restavraciji »Rode«. Na konferenci bosta govorila o položaju kovinarjev ss. Leskošek in Golmajer iz Ljubljane. Za to konferenco, ki bo po dolgih letih prva, vlada veliko zanimanje. Dolžnost kovinarskega delavstva je, da se sklicane konference polnoštevilno udeleži.

Naši delavski pevci v Kranju. Dne 29. septembra (ne 6. oktobra!) je delavsko pevsko društvo »Solidarnost« nastopilo v Kranju. V tekočem letu je društvo priredilo že več koncertov izven Kamnika. Namen prireditve je, da naveže stike z okoliškim zavodnim delavstvom in, da vzbuja z delavsko pesmijo proletarsko zavest med nezavednim ostalim delavstvom. Tudi na svoje nove mlade pevce skuša društvo vplivati s tem, da jih vodi med izkušene proletarske borbe in jih tako rekrutira za nov močan razredno zaveden delavski kader. Z izletom v Kranj je društvo storilo zopet korak naprej. Saj imajo Kranjčani vrle kulturne delavce, za katere jih mi Kamničani zavdamo.

Kranjski sodrugi so nas sprejeli nadvse prijazno. Potem so nas vodili na izlet skozi savski drevored. Na senčnatem vrtu restavracije, kjer smo se odpočili, je odmevala delavska pesem. Vmes pa je tekel prijateljski razgovor. Proti večeru smo se vračali in ob 7. uri nastopili na koncertu. S. Vehovec je imel lep nagovor, v katerem je omenjal važno misijo delavskih pevskih zborov. Deklici, ki je recitirala Zupančičevo »Pravljico za šipami«, pa je rekel: »Ti, ljubi otrok, pa rasti, rasti in se razvijaj, da bi še mnogo koristil velikemu in nam vsem svetemu delavskemu gibanju.« Po koncertu je sledila prosta zabava. Tu so prišle do besede zlasti naše sodruge in so kranjske in kamniške — navezale najpristnejše stike. Našim vrlim kranjskim sodružicam in sodrugom najlepša hvala za lep sprejem in krepek: Družnost!

Iesenice

Razstava radio aparatov. V salonu gostilne Mesar se vrši od 9. do 28. t. m. prva razstava radio aparatov. Razstavljeni bodo najboljši aparati za l. 1935-36. Vsak naj to razstavo obišče.

M. Krašovec. Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) filmsko dramo »Kirurg bolnice St. George« z Clarkom Gablom in Mirno Loy v glavnih vlogah. Dodatki: domač kult. film, risan film in najnovejši tednik. Sledi »Sen lepši od ljubezni«.

Javornik

Pevski odsek SMRJ, podruž. Slov. Javornik bo priredil v sezoni 1935-36 svoj prvi pevski koncert v nedeljo, dne 20. oktobra t. l. v veliki dvorani Delavskega doma na Savi. Spored bo zelo pester in bogat. Sodelovali bodo odseki moški in ženski zbor ter moški pevski zbor iz Zasipa. Peli bodo delavske, narodne in umetne pesmi. Vse ljubitelji petja vabi na koncert odbor.

Črna pri Prevaljah

Delavski godbeni odsek »Zarje« bo priredil v nedeljo, dne 20. t. m. **vinško trgatve** s plesom v dvorani pri Krulcu (Knezu) v Črni s pričetkom ob 4. uri popoldne. Vstopnina Din 3.—. Vsi somišljeniki in prijatelji neprisliljene zabave vljudno vabljeni.

Mežica

Vinska trgatev. Vodstvo Z. R. J. podružnica Mežica vljudno naznanja, da se vrši v nedeljo, dne 20. t. m. ob 3. uri popoldne v gostilni g. Toff Josipa vinska trgatev s plesom. Vstopnina Din 4.—. Na sporedu je tudi šaljiva pošta, kakor tudi mnogo druge zabave, da s tem nekoliko pomirimo živce vsakdanjih skrbí. Ker je čisti dobiček za brezposelne rudarje, prosimo za obilno udeležbo.

Šoštanj

Važno zborovanje. V nedeljo, dne 20. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne se bo vršilo v Zadržnem domu važno zborovanje. Poročal bo tudi s. dr. Reisman iz Maribora. Pridite vsi!

Ptuj

Zaščita delavskega zaupnika izvedena. Pred ptujskim sreskim sodiščem je bila te dni končana dolgotrajna pravda med odpuščenim delavskim zaupnikom Mihaelom Hercogom in tovarno Petovijo, katero je tožil Hercog na plačilo mezde do konca trajanja zaupniškega mandata, ker je bil lansko leto v novembru neupravičeno odpuščen iz službe. Zaupnik Miha Hercog je vsled tega po dr. Avg. Reismanu tožil tovarno, da mu mora plačati vso mezdo tudi v letu 1935, ker je bil njegov zaupniški mandat v letu 1935, podaljšan in ker je tovarna ob času volitev stala in se volitev niso moge izvesti. Tovarna Petovija je sicer dokazovala, da je Hercoga opravičeno odpu-

Kulturni pregled

Mariborsko gledališče

Cesar Art: Izdaja pri Novari. Dejanje se vrši v Švici v 16. stoletju: Glavna oseba, kmet Turmann, predstavlja tip kmečkega človeka, ki z elementarno močjo visi na domaći grudi. Ko bi jo moral izgubiti, gre preko vsega, da jo reši in postane izdajalec in ubijalec. Delo je zelo učinkovito, dejanje se razpleta logično in je polno dramatične sile. Vsi igralci so se zelo potrudili. Izbor tip je ustvaril Nakrst. Kmečke aloge Starčevi ne leže. Zelo uspešno je režiral g. Malenc kot gost. V gledališču pa je bila žalostna praznina.

Nekoliko socialne zgodovine velenjskih rudarjev

Referat načelnika II. rudarske skupine v Velenju, na protestnem shodu dne 25. VIII. 1935. (Konec.)

Leta 1912. je umrl posestnik rudnika g. Daniel pl. Lapp. Za njim je gospodarila njegova žena do leta 1914. Kratko pred izbruhom svetovne vojne pa je prodala premogovnik avstrijski državni upravi. In tako je bil premogovnik pod oblastjo avstrijske državne uprave samo štiri in pol leta, ko je ob razpadu avstro-ogrske monarhije prešel v last naše države. V novembru mesecu leta 1918. je v notranjost jame vdrla voda, ki je s pritiskom 11 atmosfere grozila upropasti podjetje. Delavstvo, videč kaj se približuje in ker vsled obilne vode v jami ni moglo biti vse zaposleno, je takorekoč trumoma prihajalo po obračun in odhajalo v sosednjo Avstrijo, Nemčijo, Holandsko, kjer se po pretežni večini še danes nahaja. Prošlo in rotilo se je takrat delavce, češ, naj v svojem lastnem interesu in v interesu novonastale države ostanejo ter pomagajo, da se čimprej pride nesreči v okom. Z velikim trdom in naporom tako delavcev, kakor takratnih tehničarjev, se je po montaži črpalke, ki so jo poslane Trbovlje, končno vendarle rešilo premogovnik gotove propasti. Po tem dogodku se je začela vendarle doba mirne konsolidacije in ugodnega razvoja. Tako, da se je že naslednjega leta 1919. prodalo 141.420 ton premoga. V letu 1920. 156.590 ton, a v letu 1922. se je doseglo že rekord namreč 202.320 ton. Od leta 1923. naprej pa se začne stalno padanje, redukcija naročil rodi redukcijo delavstva in nadaljnim redukcijam naročil sledijo še redukcije plač, tako, da od leta 1923. dalje stoji rudnik samo še v znamenju splošnih redukcij, kajti tonaža prodanega premoga v letu 1932. znaša še komaj 105.467 ton, leta 1933.

pade na 88.890 ton, a v letu 1934. na 69.225 ton.

Število delavstva je padlo od 888 zaposlenih v letu 1923. do leta 1935. na 310 mož z nameščenci vred ali 260 delavcev in 50 nameščencev. Od teh 260 delavcev pa se jih okrog 100 še menjava pri delu in delajo komaj vsak drugi teden in to pri obratovanju 14 delavnih dni v mesecu. Padanje se opazja še kljub temu, da je Direkcija drž. železnice uživala znaten popust na ceni premoga in to kakor sledi:

v letu 1930. je plačala železnica Din 115.— za tono;
v letu 1931. je plačala železnica Din 113.— za tono;
v letu 1932. je plačala železnica Din 104.— za tono;
v letu 1933. je plačala železnica Din 95.— za tono;
v letu 1934. je plačala železnica Din 90.— za tono,
a od 1. aprila 1935 plača železnica Din 66.50 za tono.

In kljub temu, da se je investiralo samo od leta 1927. dalje v jami in na separaciji preko 7 milijonov dinarjev, se hoče sedaj vse to prezreti in podjetje bi bilo prisiljeno, da ustavi svoje obratovanje, če bi se naročila državnih železnic popolnoma ukinila. Vse prošnje, vsa rotenja, vse neštevilne resolucije in spomenice že neštetokrat odpisane na merodajne činitelje v državi so ostale do danes glas vpijočega vpušča-vi. Naši obmejni kraji morajo na ta način postati puščava, ki naj nas bi ločila od sosedov. Da so te posledice strašne je pač razumljivo vsakomur. Enodušno dvigamo protest proti take-mu zapostavljanju slovenskih rudnikov in zahtevamo, da se že vendar enkrat napravi konec tej strašni bedi, ki tare velenjsko rudarsko delavstvo.

M. Gorell:

Abesinska „norišnica“ v Parizu

Na številki 50 tihe pariške ceste Cortambert je cesarsko abesinsko poslaništvo. Do nedavnega se v tej hiši ni zgodilo nič posebnega in veliko zadoščenje hišne upraviteljice, ki ima rada mir. Čeprav obstoja tega poslaništva ne naznanja niti najmanjša napisna tablica, vendar vlada zdaj v tej sicer tako tihi hiši neprestan, živ promet. Drugi hišni najemniki se razburjajo nad tem in roté hišnega lastnika, naj napravi konec temu hrupu. Če mislijo Abesinci, da morajo imeti svoje poslaništvo v Parizu, naj si kupijo ali zgrade svojo hišo in tam naj počno, kar hočejo.

V čakalnici poslaništva, kamor te spre-mi orjaški Zamorec, vedno sedi in stoji po trideset ljudi. In vsi se živo pogovarjajo v enem in istem jeziku. V abesinskem? V francoskem? Kaj še! Vsi govoré ruski. Sami belogardišni emigrantje, ki si žele zaslužka in spremembe.

Tu je Ukrajinec, vsaj pravi mi, da je. Zatrjuje seveda, da je bil nekoč oficir. Ne ravno general — to je namreč o sebi trdilo toliko Rusov v Parizu, da jim nihče več ne verjame — vsekakor pa oficir in sicer sedemkrat ranjen in sedemkrat odlikovan: če hočejo Abesinci samim sebi dobro, mu morajo dati vodilno mesto v svoji armadi.

Neki star možiček se predstavlja za admirala. Trenutno pere avtomobile v neki garaži. Trdno je prepričan, da mu bodo Abesinci poverili vodstvo vojske in mornarice na modrem Nilu.

»Ti ljudje, ki jih tu vidite in ki v najskromnejšem slučaju hočejo dobiti oficirski položaj v abesinski armadi,« mi pripoveduje popolnoma izčrpan tajnik poslaništva, »ti ljudje, to še dolgo ni vse. Vsak dan dobimo okrog 300 pisem, v katerih se nam ponujajo najrazličnejše usluge, dobave, načrti in iznajdbe. Nič nam ni pomagalo, da smo vedno znova izjavili v časopisih, da ničesar ne potrebujemo, da smo z vsem preskrbljeni in da končno mi v Parizu ne odločamo. Ali ste videli v čakalnici Rusa, ki se izdaja za admiral? Že osmič je tu. Davno smo mu že razložili, da Abesinija nima mornarice in da po Modrem Nilu sploh nobene ladje ne plovejo. On pa pravi, da je baš radi tega potrebno napraviti mornarico, kjer bo on pokazal svoje admiralske vrline.«

Ko odhajam, vidim v čakalnici še vedno okrog trideset ljudi, ki kade cigarete in si pripovedujejo svoje izkušnje. Drug drugemu lažejo in vendar se vsi delajo, kot da verjamejo. »Smaragd, veliki kakor kurja jajca, diamanti, biseri,« čujem med odhajanjem.

Na stopnicah čaka nova skupina obiskovalcev. Ljudje, ki bi radi dobili oficirska mesta, liferanti, pustolovci, celo skupina jazz-muzikantov. Uboga hišna upraviteljica se grabi za lase. »Kaj je postalo iz naše hiše?« vzdihne in obupano dvigne izdelane roke proti nebu. »Norišnica! Prava norišnica!«
(Iz francoščine — r—)

Sportna rubrika

Delavski sport v Ljubljani

Jesenska nogometna sezona je v polnem teku. Vsako nedeljo prizadenejo delavski klubi kakšno presenečenje meščanskim klubom. Preteklo nedeljo sta priredila na igrišču »Slovana«, ki leži v osrčju proletarskega centra v Mostah, skupen program »Grafika« in »Svoboda«. V prvi tekmi je »Svoboda« z veliko borbenostjo premagala favorita »Jadrana« s 3 : 2, kljub temu, da ji sodnik ni priznal regularnega gola. V drugi tekmi pa je »Grafika« odpravila lanskega prvaka »Slogo« kar s 5 : 2. V nedeljo je »Svoboda« nastopila v prvenstveni borbi proti S. K. »Slovanu«. »Slovane«, ki je na čelu tabele je bil velik favorit, toda borbeni in tehnično boljši Svobodashi so bili prvi, ki so »Slovane« dali misliti. Rezultat je bil sicer po zaslugi sodnika samo 2 : 2, ker je sodnik priznal gol, ki ga je »Slovane«

zabil v situaciji, ko je njihov napadalec v avtu ustavil žogo z roko in jo podal nazaj. Tako je bila »Svoboda« letos oškodovana v vsaki tekmi, ker klubi s pomočjo sodnikov zabijajo gole. — Zadnje tekme so sodeli gg. Jordan, Kamernik in Ramovš, ki so sicer znani kot dobri sodniki.

Službeno od pododbora DNSP-Trbovlje. Določijo se pokalne tekme za pokal DNSP iz naših revirjev: 3. 11. Hrastnik : Rudar, igrišče Hrastnika. 3. 11. Svoboda in še nedoločeni klub iz Trbovelj. Igrišče Svobode. Klubi naj pošiljajo dopise, naslovljene na pododbor, na naslov Toni Bostič, tajnik DNSP Trbovlje. Pozivajo se vsi delegati klubov pri pododboru za revirje, da se udeležijo konference v pondeljek, dne 21. t. m. ob 4. uri popoldne v Delavskem domu. Na tej konferenci bo tudi prisostvoval delegat DNSP iz Ljubljane. — Tajnik.

stila iz službe, češ da ni pravilno vršil svojih funkcij kot zaupnik, da je baše hotel komandirati v tovarni, izžival spore in pisal v »Delavsko Politiko« proti Petoviji in da je sploh bilo pomanjkanje dela v tovarni, ter ga radi tega niso več rabili. Hercog je zopet nasprotno dokazoval, da je vse gojenje neresnično in da je bil odpuščen edino le zaradi izvrševanja svojih zaupniških dolžnosti, ki jih je pravilno vršil po zakonu o zaščiti delavstva. Po večjih razpravah je podjetje končno Hercogu obljubilo plačati potom sodne poravnave za njegovo mezdo in za nadure skupno Din 12.000 in vse stroške. Za Hercoga se je odločno zavzela tudi Delavska zbornica in se je zlasti njen tajnik s. Filip Uratnik ponovno z vso odločnostjo zavzemal za vzpostavitev prejšnjega stanja in zopetni sprejem Hercoga ter za sklenitev poravnave. Kot je iz gornjega razvidno, bodo delodajalci v Ptuj v bodoče gotovo upoštevali predpise zakona o zaščiti delavcev, ki prepoveduje odpušcanje delavskih zaupnikov iz službe pred potekom enoletnega mandata, če niso ničesar zakrivilili.

PLETENE JOPICE

od 10 Din naprej v
Trpinovem bazarlu

Razno

Abesinija. Abesinija je skoraj trikrat tako velika dežela kakor Nemčija. Prebivalcev pa ima le okoli 10 do 12 milijonov, ki so deloma še nomadi (pastirski rodovi). Ravnina je proti Rdečemu morju in Indijskemu morju. Proti zahodu pa je dežela visokoplaninska po 3000 do 4000 metr. visoka. Dostop k tej planoti je strm ali po ozkih dolinah, kar bo za abesinsko obrambo največjega pomena. Abesinija je razmeroma dobro oborožena, ima do 900.000 izurjenih vojakov, ki so hrabri in utrjeni. Od teh jih je 200.000 moderno oboroženih. Mussolini uveljavlja zahtevo po Abesiniji z londonsko pogodbo iz leta 1915, ko je bilo Italiji obljubljeno, da dobi kolonije za nagrado, če se udeleži svetovne vojna na strani velike antante. — Potem je razumljivo, zakaj Italija vztraja pri svoji zahtevi, razumljivo je pa tudi, da se Anglija sedaj kesa, ker ji je toliko — obljubila.

Zopet grozovita poplava na Kitajskem. Rumena reka na Kitajskem je zoplavila velik del ozemlja ter doseza do 30 km daleč od obrežja. Okoli dva milijona prebivalcev je moralo bežati v gorovje pred povodnjo.

Konzumno društvo za Mežiško dolino

r. z. z o. z. v Prevaljah

Poštni predal št. 3.
Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centr. skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta in pekarna v Prevaljah.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. — Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Vse nove hranilne vloge se na zahtevo vlagatelja takoj izplačajo. — Prodaja se le članom. — Član društva postane lahko vsak. — **Delež znaša samo Din 100.—.**

Delavci in delavke! Kupujte svoje življen-ske potrebščine le v svojih zadrugah.

TIVAR-

OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz
čvrstega gradla

Din 75'—

Amerikanske hlače
iz čvrstega gradla

Din 45'—

Obleke za vsakega
in vsako priliko

TIVAR-

OBLEKE